

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3200/2017. (VII. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.1499/2016/2. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a Ráckevei Járásbíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Bfv. II.1499/2016/2. sorszámú végzése, valamint e végzésben elbírált Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.708/2015/9. sorszámú végzése sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljárásból fakadó követelményeket, illetve az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében elismert védelemhez fűződő alapvető jogot. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó büntetőügyben az első fokon eljáró Ráckevei Járásbíróság 8.B.301/2014/22. sorszámú ítéletében az indítványozót bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 370. § (1) bekezdésébe ütköző és ugyanezen szakasz (2) bekezdés *bc*) pontjára figyelemmel a (4) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő lopás bűntettében. A védelmi fellebbezés alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék hivatkozott határozatában a járásbíróság ítéletét helybenhagyta. Az indítványozó többek között azért kifogásolta az elsőfokú bíróság döntését, mert gyanúsítottként tett vallomásait a bizonyítékok köréből nem rekesztette ki. E körben előadott fellebbezési érvelése szerint a nyomozó hatóság az első terhelti kihallgatásáról nem az Alkotmánybíróság 8/2013. (III. 1.) határozatában megkívánt követelménynek megfelelően értesítette kirendelt védőjét. Emellett a nyomozó hatóság a folytatólagos terhelti kihallgatásáról sem értesítette meghatalmazott védőjét, amely szintén sérti a védelemhez való jogot, valamint a bizonyítás törvényességét előíró eljárási szabályokat (erről lásd: Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.708/2015/9. sorszámú végzésének 1. oldalát). A fellebbezés alapján eljáró törvényszék kiindulópontját e körben a járásbíróság értékelése jelentette. Eszerint a nyomozó hatóság az első terhelti kihallgatást megelőzően telefonon keresztül vette fel a kapcsolatot a védővel, akit értesített a kirendelésről, valamint a kihallgatás helyéről és időpontjáról, amelyről a nyomozás iratai közé illesztett hivatalos feljegyzés készült. A nyomozó hatóság az eljárás során később meghatalmazott védőt szintén értesítette a folytatólagos terhelti kihallgatás helyszínéről és időpontjáról, amelyet az értesítés és annak hátoldalán szereplő telefax szám, valamint adási jelentés igazol (erről lásd: Ráckevei Járásbíróság 8.B.301/2014/22. sorszámú ítéletének 3–4. oldalait). A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényeket és jogi következtetést, amelyet azzal egészített ki, hogy a védelemnek átadott iratmásolaton az értesítés hátoldalán vélhetően másolási hiba miatt nem szerepel a védő telefax száma (erről lásd: Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.708/2015/9. sorszámú ítéletének 2. oldalát).
- [4] Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati indítványt terjesztett a Kúria elé, amelyben, többek között, ismételtelen a korábban már előadott eljárási kifogásokra hivatkozott. A felülvizsgálati indítvány alapján eljáró Kúria a hivatkozott sorszámú végzésében a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak ítélte és elutasította. A Kúria a felülvizsgálati indítvány e része tekintetében arra mutatott rá, hogy az eljárási törvény kimerítő jelleggel szabályozza a felülvizsgálati okok körét [Be. 416. § (1) bekezdés], köztük pedig a feltétlen eljárási szabálysértéseket [Be. 416. § (1) bekezdés *c*) és *d*) pontjai]. Ilyen jellegű eljárási szabálysértésre ugyanakkor a védelmi indítvány nem hivatkozott (erről lásd: Kúria Bfv.II.1499/2016/2. sorszámú végzésének 2–3. oldalait).

- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Panaszindítványában elsősorban azért hívja fel az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljárás követelményeit, illetve emellett az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében elismert védelemhez fűződő jogot, mert úgy véli, hogy gyanúsítottként történő kihallgatása alaptörvény-ellenes volt. Ennek okaként pedig a bírósági eljárás során előadottakkal egyezően a kirendelt, majd meghatalmazott védők értesítésének elmaradását jelöli meg. Ebből következően az indítványozói álláspont szerint az ítéleti tényállás olyan bizonyítékokon alapszik, amelyek felhasználása törvénysértő. Az indítványozó emellett hivatkozik egyfelől arra is, hogy az eljáró bíróságok nem vizsgálták meg az állított eljárási szabálysértést, másfelől pedig a szabálysértés következményeként nem tudta gyakorolni indítványtételi és észrevételezési jogosítványait.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatósági e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [8] 3.1. Az alkotmányjogi panaszban megjelölt kérdést az Alkotmánybíróság a panaszban is felhívott 8/2013. (III. 1.) AB határozatában a védelemhez fűződő jogot érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte és a releváns büntetőeljárási szabály Alaptörvénnyel összhangban álló, egységes értelmezése érdekében alkotmányos követelményt állapított meg {erről lásd: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [21] és [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a korábbi határozatában már megválaszolta a jelen alkotmányjogi panaszban felvetett elvi jelentőségű kérdést {erről hasonlóan lásd elsőként: 3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7]; majd legutóbbról: 3111/2017. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [9] 3.2.1. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának másik, vagylagos feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon. Az Alkotmánybíróság e feltétellel összefüggésben elsőként állandósult gyakorlatára emlékeztet, amely szerint az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3117/2017. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [23]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben és az elfogadott nemzetközi emberi jogi egyezményekben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a következetes felfogása értelmében nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és e körben megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], legutóbb megerősítette: 3130/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [10] 3.2.2. Az indítványozó a büntetőeljárás során előadottakkal egyezően elsődlegesen a védői jelenlét hiányával összefüggésben fogalmaz meg alapjogi kifogásokat. Az indítványozó ennek során ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényeket és a tények megállapításához felhasznált bizonyítékok bizonyító erejét vonja kétségbe, amikor alkotmányjogi panaszában a kirendelt védőnek, valamint a meghatalmazott védőnek küldött értesítések hitelt érdemlőségét vitatja. Az indítvány így valójában a járásbíróság ítéletében megállapított, majd a törvényszéki döntésben felülvizsgált tények ismételt értékelésére irányul. Az Alkotmánybíróság a jelen ügygel összefüggésben megállapítja, hogy mind az első fokon döntő járásbíróság, mind pedig a fellebbezés

alapján eljáró törvényszék részletesen vizsgálta és döntéseinek indokai között számot is adott arról, hogy a terhelti vallomásokat mely szempontok mentén tekinti törvényesen beszerzett bizonyítékoknak (ezen indokolásokról lásd: Ráckevei Járásbíróság 8.B.301/2014/22. sorszámú ítélet 3–4. oldalait és a Budapest Környéki Törvényszék 1.Bf.708/2015/9. sorszámú ítéletének 2. oldalát). Az Alkotmánybíróság előbbieken felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság tényállás megállapítási, bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje, jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az ügyben eljáró bíróság által elfogadott bizonyítékok mérlegelésének illetően felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelmezett jogot nem sért {legutóbbról lásd: 3026/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság emellett rámutat arra is, hogy a tényállás megállapítását és így az indítványozó elítélését nem az alkotmányjogi panaszban nevesített terhelti vallomások, hanem több más bizonyíték alapozta meg, vagyis a terhelti vallomások nem befolyásolhatták érdemben a bíróságok büntetőjogi felelősség kérdésében hozott döntéseit {erről lásd: Ráckevei Járásbíróság 8.B.301/2014/22. sorszámú ítéletének 3. oldalát; valamint hasonlóan lásd: 8/2013. AB határozat (III. 1.) AB határozat, Indokolás [56] és 3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [8]}. Az Alkotmánybíróság ezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem ad elő olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést.

- [11] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2017. július 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

- [12] Nem értek egyet a végzés rendelkező részével. Álláspontom szerint ahhoz, hogy az ügyben megalapozott döntés szülessen, az Alkotmánybíróságnak be kellett volna szereznie az alapul szolgáló büntetőeljárás nyomozati iratait.
- [13] A 8/2013. (III. 1.) AB határozat rendelkező része értelmében ugyanis: az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdéséből az az alkotmányos követelmény fakad, hogy a Be. 48. § (1) bekezdésének alkalmazásakor a terhelt érdekében kirendelt védőt a terhelt kihallgatás helyéről és időpontjáról igazolható módon, olyan időben értesítsék, hogy a kirendelt védőnek lehetősége legyen az eljárási törvényben foglalt jogait gyakorolni és a terhelt kihallgatáson részt venni. Ilyen értesítés elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítékként nem értékelhető.
- [14] A védelemhez való jog gyakorlásának garanciája tehát a terhelt kihallgatás helyéről és időpontjáról történő, megfelelő időben elvégzett és igazolható értesítés.
- [15] Mivel az értesítéssel összefüggő dokumentáció a nyomozati iratok között található, úgy vélem, hogy az alkotmányos követelmény teljesítésének a vizsgálata a konkrét esetben a nyomozati iratok ellenőrzésével lett volna elvégezhető. Ezen iratok azonban az alkotmánybírói eljárásban nem álltak rendelkezésre.

- [16] Úgy vélem, hogy a nyomozati iratok hiányában az ügyben nem volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy a büntetőeljárásban eljáró hatóságok eleget tettek-e a korábban megfogalmazott alkotmányos követelménynek, így nem volt kizárható a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége.

Budapest, 2017. július 11.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/268/2017.

• • •